

Tekirdağ Milletvekili Tevfik Ziyaeddin Akbulut'un; Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Ardahan Milletvekili Ensar Öğüt ve 22 Milletvekilinin; 23.11.2004 Tarihli ve 5253 Sayılı Dernekler Kanununun 27. Maddesinde Kızılay ile İlgili Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile İçişleri Komisyonu Raporu (2/290, 2/286)

Not: Teklifler Başkanlıkça, esas olarak İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.
Saygılarımla.

Tevfik Ziyaeddin Akbulut
Tekirdağ

GENEL GEREKÇE

Bir sivil toplum kuruluşu olan Türkiye Kızılay Derneği faaliyetlerini Türk Medeni Kanunu ve Dernekler Kanunu ile Türkiye tarafından imzalanan Cenevre konvansiyonunda belirlenen ilkelere göre yürütmektedir. Bu nedenle Kızılay'a teşkilatlanma ve yönetim konusunda farklı bir statü verilerek, bu konuda tüzüğünde düzenlemeler yapmasına imkan tanınmıştır. Bu düzenleme gereğince Türk Kızılayı Yönetim Kurulunca belirlenmiş tüm merkez şubeler doğrudan genel merkeze bağlıdır. Diğer şube ve temsilcilikler ise merkez şube vasıtasıyla genel merkeze bağlı çalışır. Çalışma şekli tülikle belirlenir. Denetim kurulu oluşturulması zorunluluğu şubeler için öngörülmemektedir.

Derneklerin kendi içinde ve yönetim kuruluna karşı sorumlu genel müdürlük, şube müdürlüğü ve şeflikler kurulması şeklinde teşkilatlanmasına engel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle Türk Kızılay Derneği zorunlu ve ihtiyari kurulları dışındaki iç teşkilatlanmasını da tüzüğünde düzenlenen hükümler çerçevesinde yapabilecektir.

Kızılay Derneğinin özel durumu nedeniyle, bu dernek tarafından yürütülecek iş ve işlemlerin özellikle belli kurullara bağlı olması şartı aranmış ve yapılacak tüm iş ve işlemlerin yönetim kurulu tarafından hazırlanan yönetmeliklerle belirlenmesi öngörülmüştür. Kızılay derneğinin tüzüğü veya söz konusu yönetmelikler, belirlenen istisnalar dışında Türk Medeni Kanunu ve Dernekler Kanununa aykırı düzenlenemez. Ancak Kızılay'ın amaç ve faaliyetleri ile ilgisi bulunan konularda Türkiye Devleti tarafından kabul edilen uluslar arası anlaşma hükümleri gereğince Kızılay'a tanınan hak ve imtiyazlar veya verilen görevlerin yerine getirilebilmesi için tüzükte ve yönetmeliklerde değişiklik yapılabilir.

Yapılan değişiklik ile ayrıca Türkiye Kızılay Derneği tüzüğünün incelenmesi görevi bu Derneğin özellikleri de dikkate alınarak münhasıran İçişleri Bakanlığına verilmiştir. Söz konusu tüzüğün tamamının veya bir kısmının değiştirilmesi halinde yeni tüzük veya değiştirilen maddeler Bakanlar Kurulunca onaylanmadan yürürlüğe girmez.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

23.11.2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 27. Maddesinde Kızılay ile İlgili Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçeleri ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz. 02.05.2008

<i>Ensar Öğüt</i>	<i>Turgut Dibek</i>	<i>Mevlüt Coşkuner</i>
Ardahan	Kırklareli	Isparta
<i>Ergün Aydoğan</i>	<i>F. Nur Serter</i>	<i>Bülent Baratalı</i>
Balıkesir	İstanbul	İzmir
<i>Necla Arat</i>	<i>Ali Koçal</i>	<i>Abdullah Özer</i>
İstanbul	Zonguldak	Bursa
<i>Bayram Meral</i>	<i>Ali Oksal</i>	<i>Nesrin Baytok</i>
İstanbul	Mersin	Ankara
<i>Metin Arıfağaoğlu</i>	<i>M. Rıza Yalçınkaya</i>	<i>Rasim Çakır</i>
Artvin	Bartın	Edirne
<i>Akif Ekici</i>	<i>Zekeriya Akıncı</i>	<i>Vahap Seçer</i>
Gaziantep	Ankara	Mersin
<i>Abdulaziz Yazar</i>	<i>Atilla Kart</i>	<i>Ali Rıza Ertemür</i>
Hatay	Konya	Denizli
<i>Gökhan Durgun</i>	<i>Gürol Ergin</i>	
Hatay	Muğla	

GENEL GEREKÇE

Bir sivil toplum kuruluşu olan ve dernek statüsünde bulunan Türkiye Kızılay Derneği faaliyetlerini Türk Medeni Kanunu ve Dernekler Kanunu ile Türkiye Devleti tarafından imzalanan Cenevre konvansiyonunda belirlenen ilkelere göre yürütülmektedir. Bu nedenle Kızılay'a teşkilatlanma ve yönetim konusunda diğer derneklere göre yürütülmektedir. Bu nedenle Kızılay'a teşkilatlanma ve yönetim konusunda diğer derneklere göre ayrıcalık tanınarak, bu konuda tüzüğünde düzenlemeler yapmasına imkan tanınmıştır. Bu düzenleme gereğince Türk Kızılayı Yönetim Kurulunca belirlenmiş tüm merkez şubeler direk genel merkeze bağlıdır. Diğer şube ve temsilcilikler ise merkez şube vasıtasıyla genel merkeze bağlı olarak çalışır. Çalışma şekli tüzükle belirlenir. Denetim Kurulu oluşturulması zorunluluğu şubeler için ön görülmemektedir.

Derneklerin kendi içinde ve yönetim kuruluna karşı sorumlu genel müdürlük, şube müdürlüğü ve şeflikler kurulması şeklinde teşkilatlanmasına engel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle Türkiye Kızılay Derneği zorunlu ve ihtiyari kurulları dışındaki iç teşkilatlanmasını da tüzüğünde düzenlenen hükümler çerçevesinde yapabilecektir.

Kızılay Derneğinin özel durumu nedeniyle, bu dernek tarafından yürütülecek iş ve işlemlerin özellikle belli kurallara bağlı olması şartı aranmış ve yapılacak tüm iş ve işlemlerin yönetim kurulu tarafından hazırlanan yönetmeliklerle belirlenmesi öngörülmüştür. Kızılay Derneğinin Tüzüğü veya söz konusu yönetmelikler, belirlenen istisnalar dışında Türk Medeni Kanunu ve Dernekler Kanununa aykırı düzenlenemez. Ancak, Kızılay'ın amaç ve faaliyetleri ile ilgili bulunan konularda Türkiye Devleti tarafından kabul edilen uluslar arası sözleşme hükümleri gereğince Kızılay'a tanınan hak ve imtiyazlar veya verilen görevlerin yerine getirebilmesi için tüzükte ve yönetmeliklerde yapılabilir.

ARDAHAN MİLLETVEKİLİ ENSAR ÖĞÜT VE 22 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

23.11.2004 TARİHLİ VE 5253 SAYILI DERNEKLER KANUNUNUN 27. MADDESİNDE KIZILAY İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 23.11.2004 Tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 27. Maddesine aşağıdaki şekilde madde eklenmiştir.

“Türkiye Kızılay Derneği uluslar arası anlaşmalara göre tayin edilen nitelik ve duruma göre; merkezinde genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu, şubelerinde genel kurul ve yönetim kurulu oluşturulması şartıyla tüzüğünde belirlenen şekilde teşkilatlanır ve yönetilir. Kızılay’ın iş ve işlemleri, kanunların verdiği görev ve yetkilere, tüzüğüne ve yönetim kurulunca çıkarılan yönetmeliklerine göre yürütülür.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 2/290, 2/286

31/7/2008

Karar No. : 14

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tekirdağ Milletvekili Tevfik Ziyaeddin Akbulut'a ait (2/290) esas numaralı "Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" ile Ardahan Milletvekili Ensar Ögüt'e ait (2/286) esas numaralı "23.11.2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 27. Maddesinde Kızılay ile İlgili Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Başkanlığınızca 24/6/2008 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir. Komisyonumuz, 31/7/2008 tarihli 14 üncü toplantısında, İçişleri, Adalet ve Maliye bakanlıkları ile Türkiye Kızılay Derneği temsilcilerinin katılımıyla teklifleri inceleyip görüşmüştür. Komisyon tekliflerin birbirleriyle ilgili olması nedeniyle İttüzüğün 35 inci maddesi uyarınca birleştirilerek görüşülmesini ve Tevfik Ziyaeddin Akbulut'a ait (2/290) esas numaralı kanun teklifinin görüşmelerde esas alınmasını kararlaştırmıştır.

Türk Kızılayı, faaliyetlerini Türk Medeni Kanunu, Dernekler Kanunu ve Türkiye'nin taraf olduğu Cenevre konvansiyonunda belirlenen ilkelere göre yürüten, kamuya yararlı dernek statüsünde bir sivil toplum kuruluşudur. Bu nedenle farklı teşkilatlanma ve yönetim ilkelerine ihtiyaç duymaktadır. Dernek mevcut düzenlemeyle iş ve işlemlerini yürütme noktasında ciddi zorluklarla karşılaşmaktadır.

Teklif ile Türkiye Kızılay Derneğinin uluslar arası anlaşmalara göre belirlenen nitelik ve duruma göre merkezinde genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu, şubelerinde ise genel kurul ve yönetim kurulu oluşturulması şartıyla tüzüğünde öngörüldüğü şekilde teşkilatlandırılması ve yönetilmesi düzenlenmektedir. Bu düzenlemeye göre Türk Kızılayı yönetim kurulunca belirlenen merkez şubeler doğrudan, diğer şube ve şeflikler ise merkez şube vasıtasıyla merkeze bağlı çalışır. Şubeler için denetim kurulu oluşturulması zorunluluğu öngörülmemektedir.

Teklif, alelade bir dernek olmayan Kızılayın, uluslar arası ilkelere uygun çalışabilmesi ve uygulamada yaşanan sıkıntılarının giderilmesini sağlayacaktır.

Komisyonumuz Teklifin 1 inci maddesiyle yürütme ve yürürlüğe dair 2 nci ve 3 üncü maddelerini aynen ve oybirliğiyle kabul etmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Üye
<i>Tevfik Ziyaeddin Akbulut</i>	Feyzullah Kıyıklık	<i>Hulusi Güvel</i>
Tekirdağ	İstanbul (İmzada bulunamadı)	Adana
Üye	Üye	Üye
<i>Bekir Aksoy</i>	<i>Mehmet Cemal Öztaylan</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>
Ankara	Balıkesir	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Özdemir</i>	<i>Ali Temür</i>	<i>Abdulahdi Kahya</i>
Gaziantep	Giresun	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Abdulaziz Yazar</i>	<i>Abdullah Çalışkan</i>	<i>Süleyman Çelebi</i>
Hatay	Kırşehir	Mardin
	Üye	Üye
	<i>Mustafa Enöz</i>	<i>Recep Yıldırım</i>
	Manisa	Sakarya

**TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
TEVFİK ZİYAEDDİN AKBULUT'UN TEKLİFİ
DERNEKLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununa aşağıdaki 27/A maddesi eklenmiştir.

“Türkiye Kızılay Derneği uluslararası anlaşmalara göre tayin edilen nitelik ve duruma göre; Merkezinde genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu, şubelerinde genel kurul ve yönetim kurulu oluşturulması şartıyla tüzüğünde belirlenen şekilde teşkilatlanır ve yönetilir. Kızılay'ın iş ve işlemleri; kanunların verdiği görev ve yetkilere, tüzüğüne ve yönetim kuruluca çıkarılan yönetmeliklere göre yürütülür.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN
DERNEKLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3 üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

